

Hervorming van het GVB – Overdraagbare visserijconcessies (OVC's)

Waarom stelt de Commissie deze OVC's voor?

Het GVB is er niet in geslaagd het probleem van de overcapaciteit op te lossen. Niettegenstaande het astronomische bedrag van 2,73 miljard euro dat wij in de periode 1994—2013 voor het slopen van vissersvaartuigen hebben uitgegeven, neemt de vangstcapaciteit jaarlijks met ongeveer 3 % toe. Geen enkele beleidsmaatregel ter bestrijding van de overcapaciteit (meerjarige oriëntatieprogramma's, vaststelling van een bepaalde verhouding tussen toevoegingen en onttrekkingen aan de vloot, vaststelling van een maximale vlootomvang en openbare sloopregelingen) heeft zoden aan de dijk gezet. De Rekenkamer heeft ernstige twijfels bij het gebruik van het geld van de belastingbetaler voor het oplossen van het capaciteitsprobleem. Tegen deze achtergrond stelt de Commissie voor om te profiteren van de positieve ervaring die een aantal lidstaten heeft opgedaan met systemen die werken zoals OVC's. Uit internationale rapporten blijkt dat verschillende OVC-vormen de om zich heen grijpende instorting van de visserij tegenhouden en zelfs omkeren ("*halts, and even reverses...widespread [fishery] collapse*") (Costello et al., 2008) en bijdragen tot de economische groei (Wereldbank en FAO, [FAO], 2008).

Een OVC's-systeem dat goed in elkaar zit, kan een doeltreffend instrument zijn voor vissers die hun visserijactiviteiten op de ontwikkeling van de markt afstemmen, alle vangsten aanlanden en hun investeringen plannen. OVC's stellen de vissers bovendien in staat uit te sector te stappen in ruil voor financiële compensatie. Systemen die werken zoals OVC's – zo blijkt – resulteren ook in een grotere verantwoordelijkheidszin bij de marktdeelnemer en in een afname van de teruggooi.

Wat stelt de Commissie precies voor?

Met ingang van 2014 moeten de lidstaten OVC's invoeren overeenkomstig de volgende strikte beginselen. Ten eerste moeten de mariene rijkdommen een openbaar goed blijven. Met OVC's kunnen geen rechten van eigendom van mariene rijkdommen worden overgedragen, maar enkel gebruikersrechten om deze rijkdommen gedurende een beperkte periode te exploiteren. Na verloop van die periode gaan de OVC's weer naar de lidstaat, die deze vervolgens weer kan toewijzen overeenkomstig dezelfde of andere criteria. Ten tweede mogen OVC's slechts onder strikte voorwaarden worden verkocht, geleased of geruild; verkoop is enkel toegestaan aan eigenaren van geregistreerde en actieve vaartuigen die deze concessies zullen gebruiken op een actief vaartuig waarvoor een vergunning is afgegeven. Ten derde moet de relatieve stabiliteit in acht worden genomen. Ten vierde moeten de lidstaten de OVC's intrekken wanneer de eigenaar van het vaartuig een ernstige inbreuk heeft gepleegd, en ten vijfde moeten de lidstaten een percentage aan quota en OVC's reserveren voor nieuwkomers in de visserijsector.

Met inachtneming van deze vijf beginselen moeten de lidstaten op nationaal niveau in het kader van een bindend systeem OVC's invoeren voor alle soorten waarop een TAC, quotum of inspanningsbeperking van toepassing is, voor alle vaartuigen met een lengte van meer dan 12 meter en voor alle vaartuigen met gesleept tuig. Zoals reeds gezegd, moeten OVC's worden beschouwd als gebruikersrechten die de lidstaten voor een beperkte periode aan vaartuigeigenaren toekennen. De OVC's vormen een vast percentage van het nationale quotum voor een specifiek visbestand. Wanneer gebruik wordt gemaakt van het systeem van de visserijinspanning, zoals in de Middellandse Zee, worden de OVC's berekend op basis van de toegewezen inspanning. Vangstmogelijkheden die niet in het kader van een quota- of een inspanningsregeling van

de EU zijn gereguleerd of die onder een met een derde land gesloten duurzamevisserijovereenkomst vallen, worden buiten het OVC-systeem gehouden.

Hoe moeten quota en OVC's worden toegewezen?

Het voorstel voorziet weliswaar in flexibiliteit voor de lidstaten, maar de Commissie geeft de voorkeur aan de volgende werkwijze. De lidstaten moeten nationale of regionale prioriteiten vaststellen voor de toewijzing van een bepaald percentage van de nationale quota aan de kleinschalige vloot. De rest van de quota zou in het kader van OVC's worden beheerd. De lidstaten moeten hun nationale OVC-systeem samen met de belanghebbende partijen ontwerpen, omdat de nauwe betrokkenheid van die partijen garandeert dat het nationale OVC-systeem wordt afgestemd op de specifieke situatie in de lidstaten en bij de belanghebbende partijen op een behoorlijk draagvlak kan rekenen. In de ontwerpfase moeten lidstaten en belanghebbende partijen er vooral voor zorgen dat op de visserij aangewezen gemeenschappen, milieuvriendelijke visserijmethoden en de artisanale vloot baat hebben bij het OVC-systeem. Vijf procent van de quota of de OVC's moet worden gereserveerd voor nieuwkomers. De lidstaten en de belanghebbende partijen moeten dit systeem gebruiken om voorrang te geven aan visserijmethoden die zij op sociale of ecologische gronden wenselijker achten. Zo heeft Denemarken OVC's gebruikt om kustgemeenschappen te steunen, en wel door de kabeljauw- en scholquota met 10 % te verhogen voor vaartuigen van minder dan 17 meter.

Voor welke garanties kunnen de lidstaten zorgen?

Uit ervaringen van de lidstaten waar een OVC-systeem wordt gebruikt, blijkt dat risico's kunnen worden voorkomen wanneer het systeem nog op de tekentafel ligt. Bij het uittekenen van het systeem moeten de lidstaten en de belanghebbende partijen erop toezien dat het OVC-systeem geen ruimte laat voor interpretaties of situaties die nadelig zijn voor regio's die op de visserij en aanverwante activiteiten zijn aangewezen. Zij moeten er ook voor zorgen dat het OVC-systeem strikt wordt gereguleerd en dat de openbare autoriteiten in de lidstaten te allen tijde kunnen ingrijpen om te garanderen dat de OVC-houders de regels volgen. Met het oog daarop moeten de lidstaten gebruik maken van een gereedschapskist met maatregelen, zoals:

- de kleinschalige visserij (<12m met passief tuig) uitsluiten om te voorkomen dat de visserijrechten van dit belangrijke segment worden verkocht aan grotere vaartuigen,
- excessieve concentratie tegengaan, door te voorkomen dat enkele vaartuigeigenaren te veel visserijrechten in handen krijgen. Dit doel moet worden bereikt door vast te stellen welk percentage van een bestand een vaartuigeigenaar maximaal in handen mag hebben,
- een deel van de nationale quota reserveren voor kustgemeenschappen die afhankelijk zijn van kleinschalige vloten,
- de overdraagbaarheid beperken tot een specifieke visserijtak (bijv. concessies voor witvis mogen slechts worden verhandeld met andere houders van witvisconcessies en niet met een houder van pelagische concessies).

Zullen de kleinschalige vloten niet verdwijnen uit de Europese kustgebieden?

Nee, omdat de lidstaten deze vloten zullen vrijstellen van toepassing van de OVC-regeling. Dit betekent dat over de hele EU verspreid mogelijk 60 % van de vaartuigen permanent buiten de OVC-regeling valt. In Denemarken bijvoorbeeld wordt het kleinschalige segment van vaartuigen van 6 tot 10 meter buiten de Deense OVC-regeling om beheerd; dit segment is in vergelijking met de rest van de Deense vloot veel minder gekrompen.

Hoe kunnen de producentenorganisaties de OVC's beheren?

In veel lidstaten worden de quota van hun leden gezamenlijk ondergebracht bij de producentenorganisaties. Zij monitoren het gebruik van de quota en de afzet van de aangelande vis en ruilen quotahoeveelheden met andere PO's om het quotagebruik te beheren. Ook kunnen zij verkoop en leasing van OVC's tussen hun leden beheren. Collectief beheer van de OVC's van verschillende leden door één producentenorganisatie zou het mogelijk maken in real time OVC's te ruilen en de productie op een degelijke manier te plannen. Voorts moet rekening worden gehouden met het feit dat visserijgemeenschappen voor hun inkomen vaak afhankelijk zijn van zowel de vangst- als de verwerkingssector. Visserijgemeenschappen kunnen er baat bij hebben dat bedrijven uit deze sectoren worden samengebracht via brancheorganisaties die de gezamenlijke OVC's van hun leden collectief beheren.

Wat zullen de verwachte resultaten zijn voor de consolidering van de EU-vloot?

In sommige lidstaten hebben de OVC's bijgedragen tot de rationalisering van de vloot. In Denemarken zijn in 2003 en 2007 OVC's ingevoerd voor respectievelijk de pelagische en de demersale vloot. Dit heeft ertoe geleid dat die vloten met respectievelijk 50 % en 30 % zijn gekrompen en de winsten voor beide segmenten zijn toegenomen. Estland heeft in 2001 een OVC-systeem ingevoerd, met een inkrimping van de vloot met ca. 40 % tot gevolg. In Spanje is de zogenaamde Gran Sol-vloot tussen 1992 en 1997 met 30 % afgenomen dankzij het gebruik van OVC's.